

Príručka pre lektorov inkluzívneho kurzu o článku 12

IDEA 12

2017

INKLUZÍVNE VZDELÁVÁNIE O ČLÁNKU 12

www.idea12.eu

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

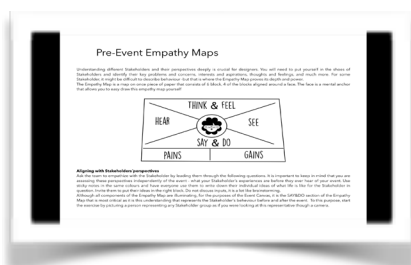
V tejto príručke chceme ukázať prepojenie trojdenného kurzu a metodológie, ktorá prináša nielen nové koncepty a poznatky, ale je zároveň zdrojom hlbokých zmien v našom chovaní. Zmena sa musí stať vnútri, musí sa vyčleniť voči statusu quo a zároveň musí určiť jednoduché kroky a činy, ktoré budú mať žiadúci dopad.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

1. kto ste?
2. kvôli čomu ste tu?
(je veľmi dôležité vedieť, kto sú účastníci kurzu)
3. mapa empatie
(porozumieť rôznym záujmovým skupinám)
4. téma Dohovoru a článku 12
5. dynamika vnímania Dohovoru a článku 12
6. opúšťanie starých návykov
7. prijatie nových návykov
8. nové vzory

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

otvorené srdce

otvorená vôľa

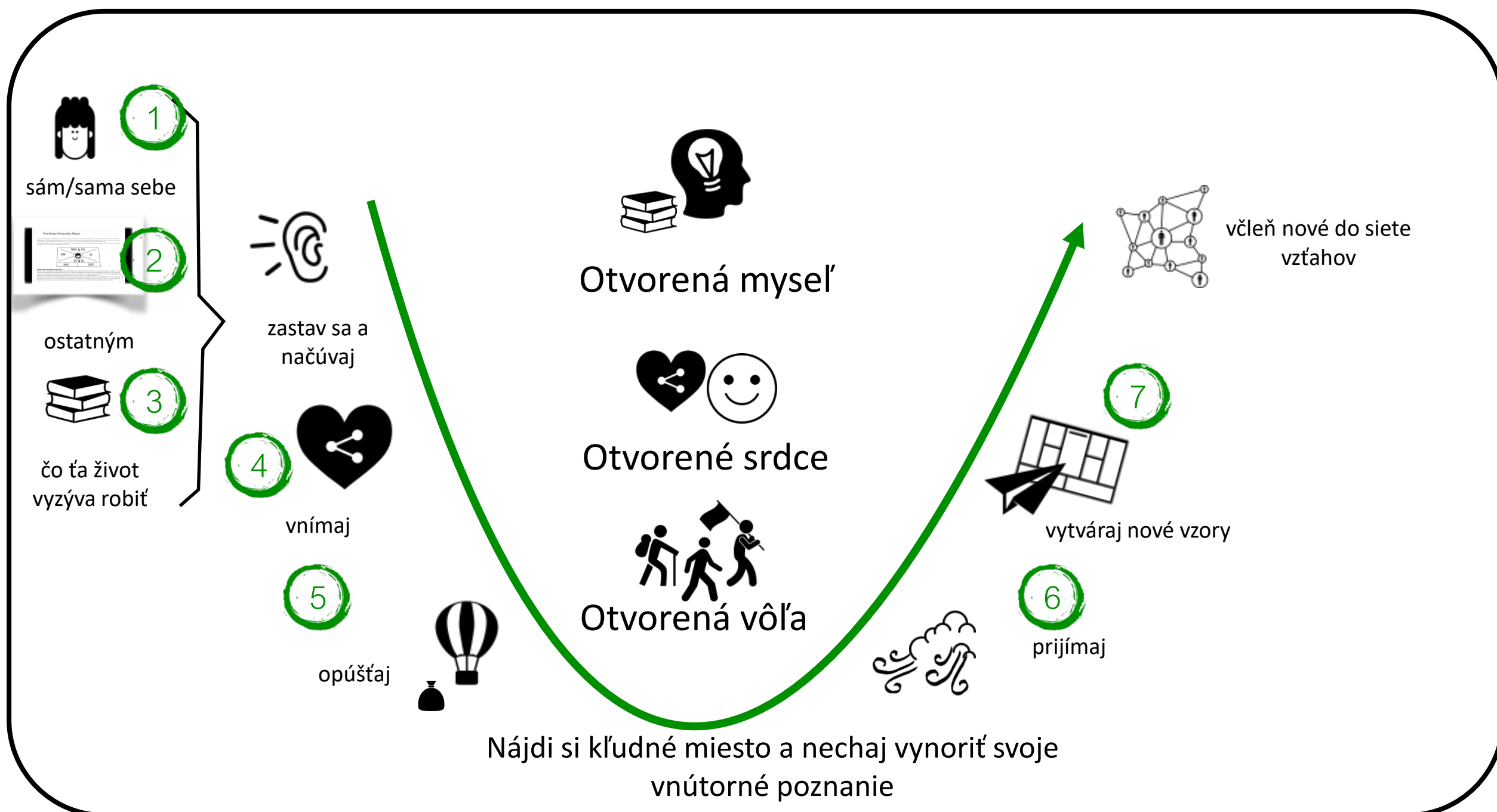
1

JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

KTO STE? KVÔLI ČOMU STE TU?

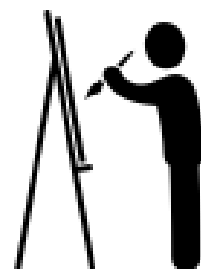
IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

Načúvanie
vlastným
pohnútkam
alebo tomu,
k čomu vás
vyzýva život
(načúvanie
sebe)

Z čoho pramenia naše činy? Čo hlboko v nás alebo okolo nás im dáva vzniknúť? Pre odpoveď na túto otázku je inšpiratívne sa pozrieť troma pohľadmi na to, ako pod rukami maliara vzniká obraz. Jedným zo spôsobov je pozrieť si výsledok jeho práce - obraz, ktorý namaľoval. Alebo ho môžeme pozorovať, ako obraz maľuje, sledovať farebné ťahy štetcom, ktoré postupne obraz vytvárajú. Alebo ho môžeme pozorovať stojacieho pred čistým plátnom. Je to práve ten posledný spôsob, ktorý bude základným rébusom tejto publikácie: Čo sa deje pred čistým plátnom? Čo spôsobí, že sa maliar odhodlá k prvému ťahu štetcom?”

Otto Schramer

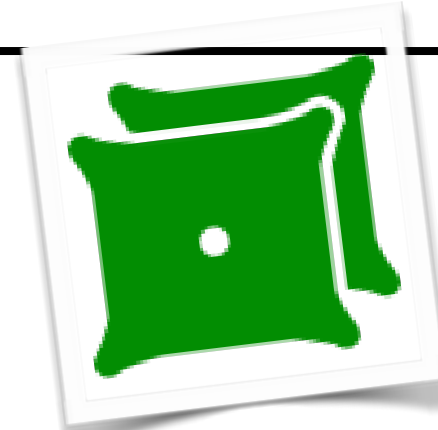
“Prameňom
akékoľvek premeny
sme my samotní”

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIT', ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

KTO STE? KVÔLI ČOMU STE TU?

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

“Každý z nás je dôležitý”

Chceme vytvoriť a spoločne modelovať nový spôsob, ako ľudia vnímajú situácie a ako na ne reagujú

otvorené srdce

“Nový pohľad bez predsudkov a stáleho skúmania”

Skúšame poznať každého človeka trochu lepšie. Snažíme sa vyhnúť typickým prejavom vopred daných rolí (napr. pracujem v tejto organizácii, som matkou dcéry s postihnutím, som človek s postihnutím,). Chceme poznať každého človeka podľa jeho potrieb, nadania, čomu dáva prednosť, čoho sa bojí. Vždy s rešpektom, podľa toho, čo a koľko toho chce človek povedať, bez nátlaku a bez vyjadrovania uznania.

otvorená vôľa

Každý je vyzvaný, aby do stredu priestoru položil pre neho významnú vec, ktorú má práve pri sebe. Hostiteľ vysvetlí prítomným cvičení. Prvý z účastníkov uchopí svoj predmet a povie ostatným, prečo je pre neho dôležitý, čo pre neho znamená. Na záver vyberie iný predmet a človek, ktorému patrí, pokračuje svojím príbehom, pokiaľ sa všetci vystriedajú a týmto spôsobom sa predstavia. Na záver sa hostiteľ opýta, ako jednotliví účastníci vyberali svoje dôležité predmety.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

KTO STE? KVÔLI ČOMU STE TU?

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

“Sme rôzni”

Môžeme používať aj iný spôsob, ako poznať, čo je pre účastníkov dôležité. Navzájom sa zoznámime iným spôsobom, nie z pohľadu našich odborných rolí alebo postavenia človeka s postihnutím, Tento spôsob je tiež príležitosťou premýšľať o sebe inak

otvorené srdce

“Podme sa navzájom prekvapiť”

otvorená vôľa

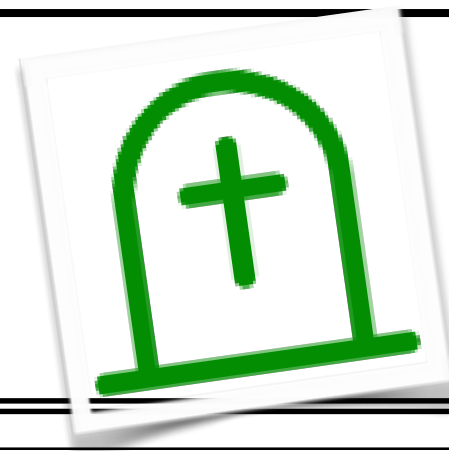
Hostiteľ požiada účastníkov, aby sa zamysleli nad otázkou: keby ste sa mohli stať ktorýmkoľvek z predmetom v tejto miestnosti, ktorým by ste sa chceli stať a prečo? Každý si samostatne premyslí odpoveď na otázku, prípadne si urobí poznámky. Potom tí, ktorí majú záujem, povedia ostatným účastníkom, ktorým predmetom a prečo by chceli byť.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

KTO STE? KVÔLI ČOMU STE TU?

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

“Aké je moje skutočné ja?” váhate. V akom vzťahu ste k plynutiu času, ktoré vás ťahá od nastávajúcej budúcnosti späť k starým zvykom? A ako súvisí moje ja reagujúce na to nové s mojou prácou?

otvorené srdce

“Pohľad z najhlbšieho vnútra”

Toto cvičenie môže priviesť účastníkov k poznaniu:

- ako chcú byť vnímaní inými ľuďmi
- čo musia urobiť pre to, aby takto vnímaní skutočne boli.

otvorená vôľa

Hostiteľ navrhne účastníkom, aby napísali svoj vlastný nekrológ. Alebo aby pripravili oznámenie do novín. Nekrológ je oznámenie o úmrtí človeka, a zmyslom nekrológu je popísať život zomrelého. Každý z účastníkov napíše svoj vlastný abstraktný nekrológ, ktorý potom môže alebo nemusí prečítať ostatným účastníkom.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

1

KTO STE? KVÔLI ČOMU STE TU?

IDEA 12

 Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

„Úspech pôsobenia závisí od vnútorného rozpoloženia človeka, ktorý na druhých pôsobí“

Tá istá osoba robiac tú istú činnosť v tej istej situácii môže reagovať vždy inak, v závislosti na svojom aktuálnom vnútornom rozpoložení.

otvorené srdce

“Pohľad z najhlbšieho vnútra”

Vnímať a konať v súlade s maximálnym využitím svojho potenciálu. Je to stav, ktorý je každý z nás schopný dosiahnuť. Aby sme mohli to, čo se deje okolo nás vnímať novým spôsobom, nestačí len otvoriť našu myseľ, ale i srdce. A tiež zapojiť našu vôľu, našu vnútornú motiváciu.

otvorená vôľa

Ako to bude prebiehať?

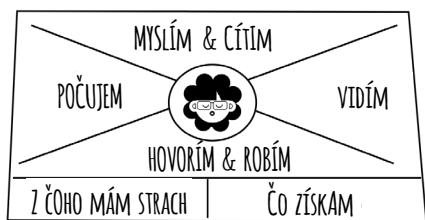
Účastníci obdržia otázky, na ktoré budú voľne odpovedať. Na otázky neexistujú správne alebo zlé odpovede. To, na čom záleží, je sledovanie spojitostí a súvislostí.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

2

MAPY EMPATIE

IDEA 12

 Spoločné vzdelávanie
o článku 12

Načúvanie iným

“Druhá úroveň načúvania vás vyvedie z vášho doterajšieho sveta do zákutí, ktorá vás lákajú. Prehovorte si s pre vás najinšpiratívnejšími ľuďmi a počúvajte ich, čo bude zmena súčasného stavu do jeho najlepšej možnej budúcej podoby znamenať. Inšpiratívne osoby by mali byť na jednej strane tie výraznejšie, na druhej strane tie, ktoré nie je počuť a ktoré by mohli byť umlčané nefunkčnosťou súčasného systému. Na tejto ceste vás načúvanie poučí, okúzli, a povedie vás ďalej. Ti najdôležitejší aktéri, pomocníci, budúci partneri a sprievodcovia sa často ukážu byť inými, než ste čakali. Je vašou vnútornou úlohou zostať otvorený rôznym názorom, naladený na pomoc a podporu, ktoré sa vám ponúkajú”

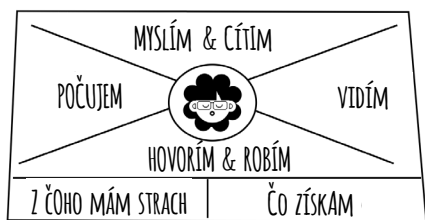
Otto Scharmer

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIT', ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

2

MAPY EMPATIE

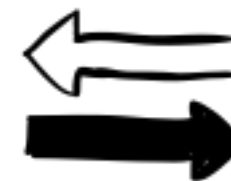
IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

“Komunity sú lepšie než vzťahy zo závislosti”.

otvorené srdce

Ktokoľvek sa môže cítiť zraniteľným, ale každý z nás je schopný pomôcť

otvorená vôľa

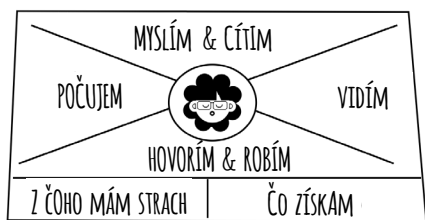
Požiadajte účastníkov, aby sa v rámci lepšieho prepojenia s ostatnými pokúsili v rámci workshopu hovoriť o svojich potrebách, ale aj nadaní prospešnom pre iných. Môžete tiež so všetkými účastníkmi vytvoriť spoločnú mapu potrieb a podpory s využitím príspevkov všetkých účastníkov.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

2

MAPY EMPATIE

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

Aký je spôsob skutočného načúvania?

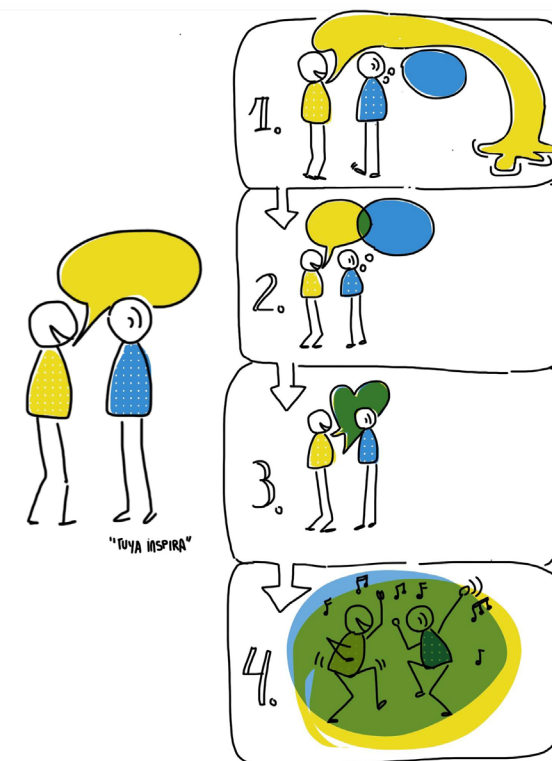
otvorené srdce

Objavte, čo cítite, keď druhým načúvate týmto spôsobom.

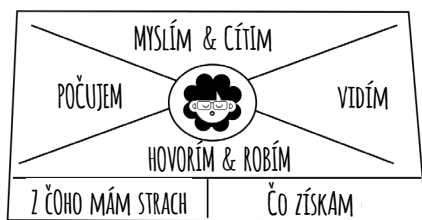

otvorená vôľa

Najskôr predstavíme štyri úrovne načúvania.
Vyberieme fotografiu a necháme jedného z účastníkov o nej hovoriť.
Načúvame ho. Tak úprimne a hlboko, ako je to len možné.

2

MAPY EMPATIE

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

Nehodnoťte. Otvorte svoju myseľ.

otvorené srdce

Precíťte vzťah medzi dvoma ľuďmi. Pozorujte ich role vo vzťahu, čo riešia, ako sa vzájomne počúvajú, koľko si nechávajú priestoru, ako sa rozhodujú.

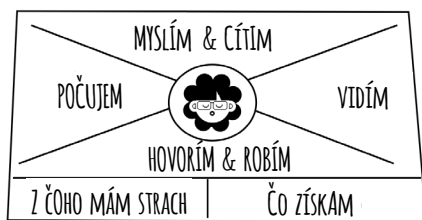
otvorená vôľa

Vyskúšajte uvoľnenú konverzáciu pri chôdzi.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

2

MAPY EMPATIE

IDEA 12

 Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

“Keď zameriame pozornosť na nejaký cieľ, začíname objavovať jeho kvality”.

otvorené srdce

Bez zamerania pozornosti a sústredenia nám zostane mnoho kvalít a vlastností skrytých. Ako zamerať na niečo pozornosť? Sústreďte sa na to, čo chcete vidieť. Pýtajte sa sami seba, čo vlastne hľadáte. Pokiaľ vlastnostiam a kvalitám cieľa venujeme pozornosť, dospejeme k ich nájdeniu. Pri sústredenom pozorovaní dlažby na podlahe dokážeme identifikovať jej vlastnosti a kvality napriek tomu, že sme na prv pohľad žiadne nevnímali. O čo jednoduchšie potom musí byť nájsť kvality konkrétného človeka? Rovnako ako sa na neho naladíme a či si nájdeme na to potrebný čas.

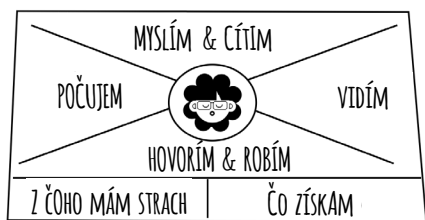
otvorená vôľa

Lektor prinesie rôzne druhy dlažby a položí ich do stredu miestnosti. Požiada účastníkov, aby si vybrali a aby sa zamysleli nad vlastnosťami a kvalitami kusu, ktorý si vybrali. Potom 7 z nich nahlas pomenujú.

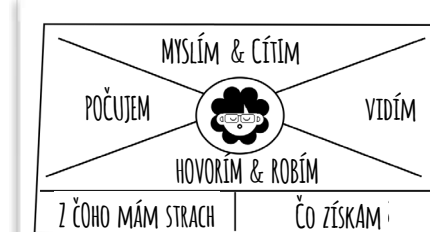
7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

2

MAPY EMPATIE

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená
myseľ

Porozumenie všetkým účastníkom je kľúčovou podmienkou hlbkej zmeny chovania.

otvorené srdce

Je dôležité sa pozrieť na problémy, záujmy, očakávania, úmysly a pocity všetkých zúčastnených ich vlastnými očami

otvorená vôľa

Mapu empatie nakreslíme na jeden arch papiera. Uprostred je tvár, jej funkciou je mapu ukotviť. Mapa obsahuje 6 polí. Od tváre smerom do strán papiera sa narysujú štyri polia, do ktorých zapisujeme postrehy a pocity, 2. čo vidíme, 3. čo počujeme, 4. čo hovoríme a čo robíme. Do spodnej časti umiestníme dve polia pre zápis toho, 5. čo nám robí obavy a 6. čo môžeme získať.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

Načúvanie
svojmu
poslaniu
a tomu, čo
vyplynie
z diania

Radi by sme sa zamerali na vývoj v spoločnosti v oblasti života ľudí so zdravotným postihnutím, konkrétne na prechod od modelu rozhodovania v “najlepšom záujme” k modelu práva, vôle a preferencie ľudí s postihnutím. Nie je novinkou, že na rovnosť pred zákonom a dôstojnosť majú nárok všetci ľudia. Novinkou je fakt, že Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len “Dohovor”) zaväzuje štáty k zaisteniu tejto rovnosti a dôstojnosti.

S prijatím rovnosti, ktorá je pomenovaná Dohovorom, chceme zdôrazniť nasledujúce:

- Je reálne a zároveň potrebné uviesť požiadavku Článku 12 Dohovoru o rovnosti pred zákonom do praxe.
- Dôležitú rolu má podporované rozhodovanie (rozdielnosť, začlenenie, zapojenie).
- Potrebné je pozorné sledovanie (oči aj myseľ otvorené rôznym skúsenostiam).
- Dôraz kladieme na zodpovednosť a zrozumiteľnosť

Referenčný dokument projektu IDEA 12

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

3

IMPLEMENTÁCIA ČL. 12 V EÚ

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená
myseľ

V súvislosti s implementáciou článku Dohovoru a hlavne článku 12 Rovnosť pred zákonom možno s veľkým znepokojením konštatovať, že v celej Európe sú mnohí ľudia omedzení vo svojprávnosti.

Mať možnosť realizovať svoje práva môže byť podmienená realizáciou primeraných úprav služieb napr. bankových alebo zdravotníckych.

otvorené srdce

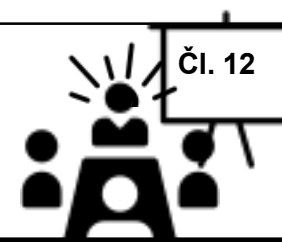
Nakreslite tento obrázok

otvorená vôľa

Komisia doporučuje štátom Európskej únie prijať také opatrenia, ktoré zaistia, aby osoby so zdravotným postihnutím, ktoré boli zbavené právnej spôsobilosti, mohli uplatňovať všetky práva zakotvené v legislatíve Európskej únie. Právom sa rozumie hlavne prístup k spravodlivosti, tovaru a službám, včítane bankovníctva, zamestnanosti a zdravotnej starostlivosti, rovnako ako k hlasovaciemu právu a k právu spotrebiteľov. To všetko v súlade s obecným komentárom č. 1 z roku 2014 Dohovoru: Rovnosť pred zákonom.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

3

IMPLEMENTÁCIA ČLÁNKU 12 V PARTNERSKÝCH KRAJINÁCH PROJEKTU IDEA 12

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

Podľa viacerých doterajších správ Komisie, ktorá sleduje implementáciu článku 12 v celej Európskej únii, možno konštatovať, že sa nie všade darí rovnakou mierou zavádzať do praxe požiadavky Dohovoru a že stále ešte pretrvávajú systémy náhradného rozhodovania a obmedzovania svojprávnosti. Preto je potrebné informovať účastníkov kurzu o reálnom stave implementácie požiadaviek Dohovoru v danej krajine. V prílohe č.1 sa nachádza stručné zhrnutie o priebehu implementácie jednotlivých partnerských krajín projektu IDEA 12 a tiež informácie o ratifikácii Dohovoru, záverečné pripomienky týkajúce sa článkov 5 a 12 či vnútroštátne právne postupy a predpisy.

otvorené srdce

Namaľujte obrázok
vyjadrujúci vyššie uvedené.

otvorená vôľa

Premyslite ako vyššie uvedené
môže prispieť
k pripravovanej zmene.

**Článok 12 Dohovoru OSN: Rovnosť
pred zákonom.**

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

AKÚ ZMENU MÔŽE ČL.12 PREDSTAVOVAŤ PRE ŽIVOT ĽUDÍ SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

Byť právne spôsobilý (s potrebnou podporou) vo všetkých oblastiach života predstavuje zásadnú podmienku pre užívanie všetkých ostatných práv, ako je napríklad právo vybrať si prácu a miesto bývania či právo voliť alebo byť zvolený. Autentické príbehy tých, ktorí dosiahli navrátenie právnej spôsobilosti, sú najlepším dôkazom pozitívnych zmien v životoch týchto ľudí.

Nasledujúca ilustrácia demonštruje, ako zásadný je článok 12 pre možnosť uplatnenia ostatných ľudských práv a slobôd a ako významne ovplyvňuje rôzne oblasti života.

otvorené srdce

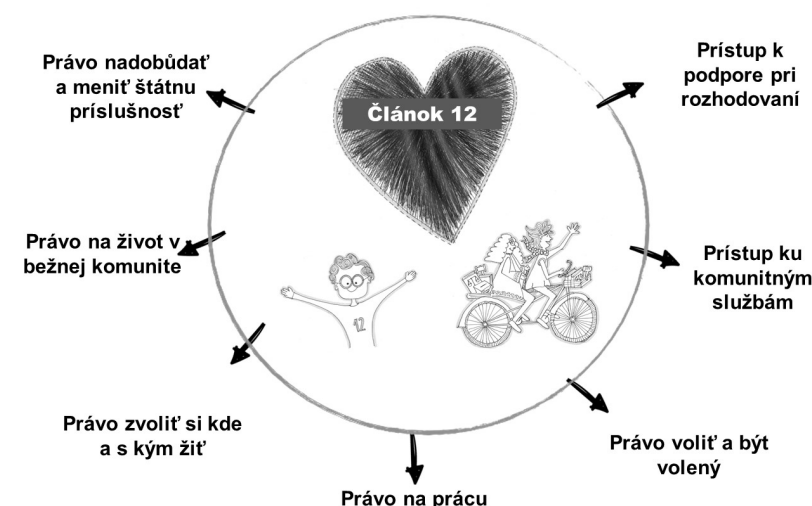
Nakreslite obrázok
vyjadrujúci vyššie uvedené.

otvorená vôľa

Rozmyslite ako vyššie
uvedené môže prispieť
k pripravovanej zmene.

Článok 12 Plné a rovné uplatnenie
všetkých ľudských práv a slobôd

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIT', ABY STE DOSIAHLI TIADÚCI DOPAD

3

POSUN V CHÁPANÍ PRÁVNEJ SPÔSOBILOSTI

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

Článok 12 Dohovoru oficiálne deklaruje posun od prežitého modelu obmedzovania právnej spôsobilosti k novému modelu podporovaného rozhodovania. Tento nový model je založený na vnímaní právnej spôsobilosti vo vzťahu k mentálnej kapacite - a to, že nárok na právnu spôsobilosť nesmie byť závislý ani odvodený od mentálnych schopností.

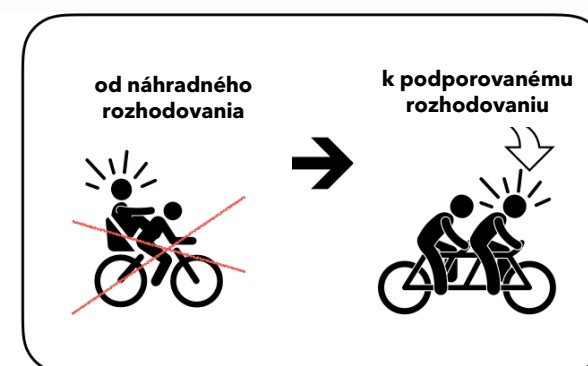
otvorené srdce

Namaľujte obrázok
vyjadrujúci vyššie uvedené.

otvorená vôľa

Premyslite ako vyššie uvedené
môže prispieť
k pripravovanej zmene.

Posudzovanie mentálnej kapacity
s cieľom zistiť, či má byť danej osobe
obmedzená svojprávnosť či nie

Odhad potrebnej podpory v procese
rozhodovania

Identifikovanie najlepšieho záujmu,
primárne s ohľadom na zdravie
a bezpečnosť

Vynaloženie maximálnej snahy
o správnu interpretáciu prání
a preferencií

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

3

PODPORA PRI ROZHODOVANÍ A JEJ VZŤAH K SVOJPRÁVNOSTI

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

Proces rozhodovania môže (ale nemusí!) viesť k právnomu úkonu. Každý právny úkon je však výsledkom procesu rozhodovania. Ľudia spravidla vedia, kedy robia právny úkon, zatiaľ čo rozhodovanie často prebieha automaticky či nevedome, aj keď môže byť jeho význam závažnejší a rozhodovanie dlhšie než samotný právny úkon. Vzťah medzi rozhodovaním sa a právnymi úkonmi výborne demonštruje príklad ľadovca, kde proces rozhodovania predstavuje masu ľadu ukrytú pod hladinou a právny úkon špičku nad povrchom. Zo života môžeme použiť ako príklad obyčajný nákup telefónu. Kým telefón vyberieme, strávime nejaký čas rozhodovaním, recenziami a doporučeniami. Následná kúpa - právny úkon - je už len otázkou niekoľkých minút

otvorené srdce

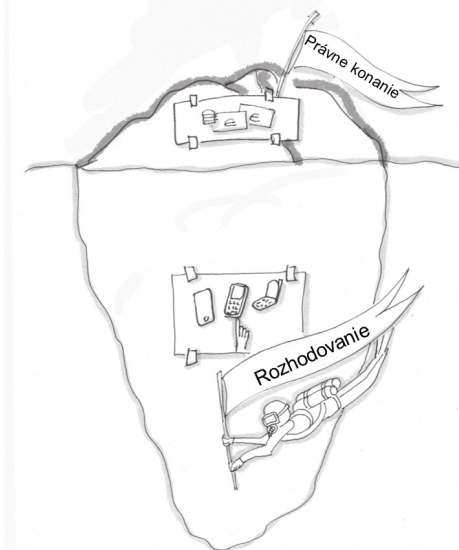
Nakreslite obrázok
vyjadrujúci vyššie uvedené.

otvorená vôľa

Rozmyslite ako vyššie
uvedené môže prispieť
k pripravovanej zmene.

Rozhodovanie a právne konanie

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIT', ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

MIERA PODPORY PRI ROZHODOVANÍ

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

Podľa článku 12 Dohovoru, majú štáty povinnosť navrhovať a zaistiť potrebné formy podpory pri rozhodovaní. V priebehu podpory pri rozhodovaní je primárne potrebné pracovať s tým, koľko podpory človek, ktorý sa má rozhodnúť, potrebuje - a či vôbec. Rozlišujeme tri úrovne podpory pri rozhodovaní:

otvorené srdce

Nakreslite obrázok
vyjadrujúci vyššie uvedené.

otvorená vôľa

Rozmyslite ako vyššie
uvedené môže prispieť
k pripravovanej zmene.

Intenzita podpory pri rozhodovaní

Vlastné
rozhodnutie
bez dodatočnej
podpory

Vlastné
rozhodnutie
s dodatočnou
podporou

Rozhodnutie na
základe najlepšieho
porozumenia vôle
a preferencií

Podporovatelia

Predpokladáme, že vôľa je vždy. Je nutné vôľu skúmať.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

otvorená myseľ

1. Človek je schopný prijímať vlastné rozhodnutia bez akejkoľvek podpory podporovateľov. Postačí pravidelná podpora vo forme konzultácie s kamarátmi alebo s rodinnými príslušníkmi
2. Človek dokáže prijať vlastné rozhodnutie s podporou podporovateľov. Podpora môže mať podobu pomoci s pomenovaním predmetu rozhodovania, zhromaždením informácií, formuláciou možností riešenia, ďalej s výberom z alternatív a nakoniec zhrnutie faktov a prípadných dôsledkov prijatého nerozhodnutia. Tento postup podpory je intenzívnejší než bežné konzultácie týkajúce sa každodenných situácií.
3. Podporovateľ identifikuje, rešpektuje a je schopný presne interpretovať vôľu a preferenciu podporovaného smerom k tretej strane, ktorá sa účastní právneho aktu. Hlavným princípom práce s ľuďmi, ktorých prania a preferencie zatiaľ nie sú známe, je predpoklad - odhad ich prání a toho, čo chcú. Kontinuálne je to potom snaha o nastavenie formy komunikácie, aby bolo možné ich praniam a preferenciám rozumieť.

Dve veci sú tu dôležité : Po prvé: vyššie uvedené body predstavujú kontinuum v procese podporovaného rozhodovania. Po druhé: je potrebné počítať s tým, že ten istý človek môže potrebovať vždy iný druh podpory v závislosti na druhu rozhodovania.

V procese podpory človeka s intenzívnou mierou potrebnej podpory budeme bez dostatočných znalostí jeho prania a preferencie stále zotrvať v náhradnom rozhodovaní miesto rozhodovania s podporou. Pri rozhodovaní s podporou dokážeme zároveň sledovať individuálne prania a preferencie jednotlivca a pritom jednáť v súlade s hodnotami reflektovanými spoločnosťou

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

3

KTO POSKYTUJE PODPORU PRI ROZHODOVANÍ A POMÁHA PRI UPLATŇOVANÍ PRÁVNEJ SPÔSOBILOSTI

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

V koncepte rozhodovania s podporou hrajú hlavnú rolu vzťahy. V ideálnom prípade je podpora realizovaná sieťou dôveryhodných osôb z kruhu rodiny a priateľov, ktorí za svoje služby nie sú platení. V praxi sú tieto siete často zostavené z ľudí zo sociálneho okruhu človeka alebo z radov personálu sociálnych služieb. Osoba poskytujúca podporu môže byť oficiálne stanovená alebo menovaná súdom. Pozrite sa na spektrum možností v ponúkanej ilustrácii

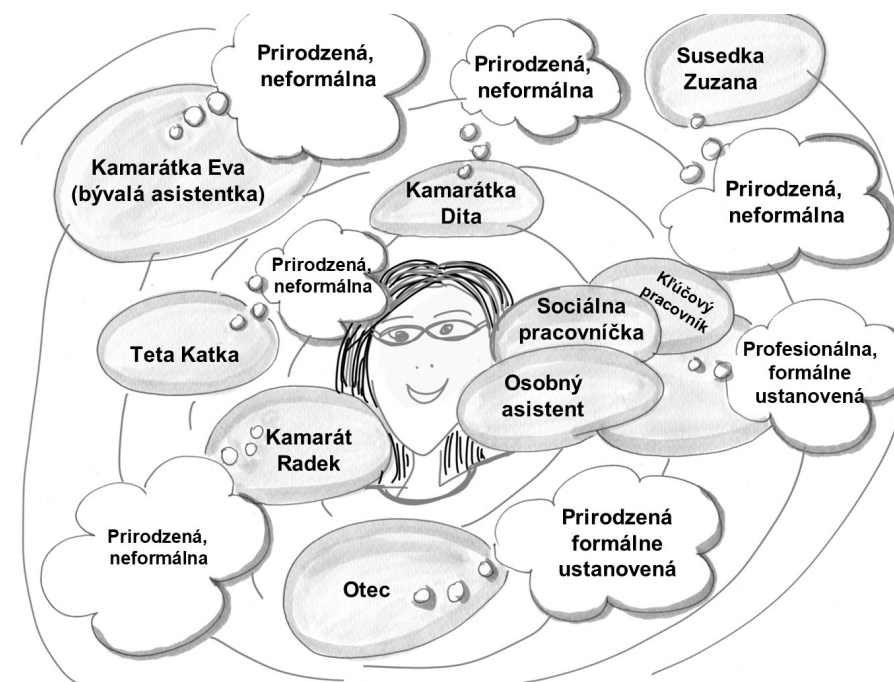
otvorené srdce

Nakreslite obrázok
vyjadrujúci vyššie uvedené.

otvorená vôľa

Rozmyslite aké vyššie uvedené
môže prispieť
k pripravovanej zmene.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIT', ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

KTO POSKYTUJE PODPORU PRI ROZHODOVANÍ A POMÁHA PRI UPLATŇOVANÍ PRÁVNEJ SPÔSOBILOSTI

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

	Neformálna podpora Bez formálneho uznania	Formálna podpora S formálnym uznaním súdu, notára, občianskou zmluvou a pod..
Profesionálna podpora Platení alebo neplatení profesionáli vrátane pomoci ľudí s podobnou skúsenosťou	Osobný asistent pomáha Jánovi porozumieť informáciám, ktoré dostal od lekára o svojom zdravotnom stave, predtým, než dá súhlas s operáciou Filip, bývalý užívateľ služieb starostlivosti o duševné zdravie poskytuje podporu pri rozhodovaní o zdravotnej starostlivosti ľuďom v psychiatrickej nemocnici Peter, ktorý má osobné praktické skúsenosti s využívaním podpory pri rozhodovaní, pomáha svojej kamarátke Marte s formulovaním jej vlastného názoru na zamestnanie	Profesionálny podporovateľ schválený súdom pomáha Eve uzavrieť leasingovú zmluvu Člen organizácie bývalých pacientov psychiatrickej starostlivosti bol ustanovený súdom ako zástupca pre súdne pojednávanie pre človeka s duševným onemocnením Bývalý pacient psychiatrickej nemocnice je členom komunitného, interdisciplinárneho tímu pre pomoc ľuďom s duševným onemocnením
Prirodzená podpora Rôzni ľudia, ktorí nie sú za poskytovanie podpory platení	Tomášova matka, ktorá pomáha svojmu synovi používať jeho vlastný bankový účet. Susedka pomáha Robertovi porozumieť výhody rôznych druhov panvíc na smaženie predtým, než si nejakú vyberie a kúpi.	Viere pomáha jej brat v roli podporovateľa na základe zmluvy schválenej súdom otvoriť si účet v banke a založiť trvalé príkazy na úhradu.

Človek sa dokáže stať odborníkom vďaka skúsenosti - to platí aj pre ľudí, ktorých právna spôsobilosť bola relativizovaná. Existujú odborné poradne, napr. finanční, daňoví alebo dlhový poradcovia, odborníci ponúkajú podporu pri zabezpečení sociálnych benefitov alebo organizácie zabezpečujúce naplňovanie práv pacientov atď. Tieto špecializované druhy poradenstva nepovažujeme za formy podpory pri rozhodovaní, pretože ľudia, ktorí podporu pri rozhodovaní potrebujú, potrebujú väčšinou určitý druh formálnej alebo neformálnej podpory práve v každodennom bežnom rozhodovaní. V živote sa títo ľudia môžu spoľahnúť na hustú sieť podpory skladajúcu sa z neformálnych a prirodzených alebo profesionálnych aj úradne ustanovených podporovateľov. Kľúčovým aspektom prospešnej siete podpory sú vzťahy - vzťah medzi podporovateľom a podporovaným. Pre lepšie pochopenie sa pozrite na Miladinu ilustráciu kruhu podpory.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

3

PROCES POSKYTOVANIA PODPORY PRI ROZHODOVANÍ (TROJDENNÝ KURZ)

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

Rôzni ľudia môžu využívať rôzne prvky podpory pri rozhodovaní. Podporovateľ môže využiť pri poskytovaní podpory pri rozhodovaní štrukturovaný postup.

otvorené srdce

Nakreslite obrázok vyjadrujúci vyššie uvedené.

otvorená vôľa

Premyslite ako vyššie uvedené môže prispieť k pripravovanej zmene.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

Takto vyzerá základných sedem krokov pri rozhodovaní:

- 1. Identifikácia rozhodnutia,** ktoré má byť urobené: definovanie podstaty rozhodnutia, problému, ktorý má byť vyriešený.
- 2. Usporiadanie relevantných informácií:** Zbieranie informácií o potrebách, preferenciách, možnostiach, zdrojoch informácií (internet, knihy, iní ľudia, iné zdroje).
- 3. Identifikácia možností:** Identifikácia možných ciest alebo možností.
- 4. Zvažovanie možností:** Zváženie toho, ako rôzne možnosti môžu prispieť k riešeniu problému a aké sú dôsledky rôznych možností.
- 5. Vyberanie z možností:** Výber najlepšieho riešenia po zvážení dopadov rôznych riešení.
- 6. Uskutočnenie krokov:** Pre naplnenie rozhodnutí (realizácia vybranej možnosti) je potrebné niečo urobiť, vrátane právneho jednania.
- 7. Preskúmanie rozhodnutia a jeho dôsledkov:** Preskúmanie výsledkov rozhodnutia a hodnotenie toho, či bol vyriešený problém identifikovaný na začiatku. (Pokiaľ vyriešený nebol, možno sa vrátiť k prvému kroku podpory.)

Podstata jednotlivých prvkov podpory sa bude líšiť v závislosti na potrebách človeka. Napr. možnosti riešenia môžu byť človeku vysvetlené jednoduchým jazykom, s použitím obrázkov alebo znakovou rečou.

Dve dôležité poznámky: Poskytovanie podpory pri rozhodovaní nekopíruje model rozhodovania samotného, ktoré je založené na emóciách, heuristických skratkách a napodobňovaní. Človek poskytujúci podporu ju musí poskytovať na základe hlbokého porozumenia viac než na technickom prístupe založenom na postupných krokoch.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

3

FORMY PODPORY

IDEA 12

 Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená myseľ

Podpory sú „**zdroje a stratégie**“ a môže ich poskytnúť rodič, kamarát, učiteľ, psychológ, lekár alebo iná vhodná osoba alebo agentúra“ (napr. právnik alebo sociálny pracovník).

otvorené srdce

Nakreslite obrázok
vyjadrujúci vyššie uvedené.

otvorená vôľa

Premyslite ako vyššie uvedené
môže prispieť
k pripravovanej zmene.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIT', ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

otvorená myseľ

Podpora môže mať rôzne formy:

- Osobná pomoc poskytnutá podporovateľom z prirodzeného sociálneho okolia človeka (neplatená, prirodzená podpora) a profesionálom (platená podpora).
- Podpora poskytnutá ľuďmi s podobnými skúsenosťami (tzv. peer-support), v tomto prípade pôjde o ľudí s podobným postihnutím.
- Pomoc s komunikáciou, napr. tlmočenie unikátnej formy komunikácie človeka.
- Rôzne druhy primeranej úpravy, akými môže byť napr jednoduchý jazyk, alternatívne formy komunikácie, materiály písané jednoduchým jazykom (easy-to-read), viac času a individuálne prispôsobenie služby človeku
- Nástroje plánovania zameraného na človeka vrátane komunikačných záznamových tabuliek a plánovacích stretnutí.
- Formálna a neformálna reprezentácia vôle a preferencií človeka

Podpora môže byť potrebná v akomkoľvek štádiu rozhodovania vrátane právneho konania a revidovania výsledkov rozhodnutia. Intenzita a forma podpory by mala zohľadňovať individuálne potreby človeka

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIAÚCI DOPAD

3

ZÁKLADNE NÁSTROJE PRE ROZHODOVANIE - POSKYTNUTIE PODPORY (3 DENNÝ KURZ)

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

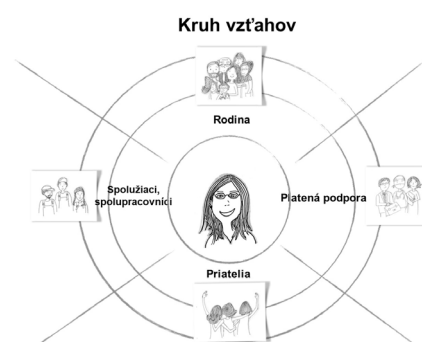
otvorená
myseľ

Pozrite sa na nový prístup k plánovaniu a k podpore v živote a na najefektívnejšie nástroje plánovania zameraného na človeka

otvorené srdce

Nakreslite
tieto nástroje.

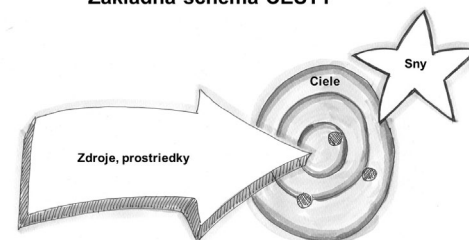
Triedenie toho, čo je pre človeka dôležité
z jeho pohľadu a z pohľadu druhých ľudí

otvorená voľa

Premyslite ako vyššie
uvedené môže prispieť
k pripravovanej zmene.

Základná schéma CESTY

3

4 ZÁKLADNÉ ZÁSADY IMPLEMENTÁCIE PODPOROVANÉHO ROZHODOVANIA

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená
myseľ

Pri implementácii článku 12 a princípov podporovaného rozhodovania sledujte tieto základné 4 zásady:

otvorené srdce

Nakreslite obrázok
vyjadrujúci vyššie uvedené.

otvorená vôľa

Premyslite ako vyššie
uvedené môže prispieť
k pripravovanej zmene.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

4 ZÁKLADNÉ ZÁSADY IMPLEMENTÁCIE PODPOROVANÉHO ROZHODOVANIA

otvorená myseľ

1. Ľudia s postihnutím majú **právo na svojprávnosť** na rovnocennom základe s ostatnými a vo všetkých životných sférach. V praxi to znamená, že ľudia so zdravotným postihnutím rozhodujú a ich rozhodnutia sú rešpektované. (odst. 2 čl. 12 Dohovoru)
2. Štáty majú povinnosť **poskytnúť podporu**, pokiaľ je potrebná k tomu, aby ľudia mohli právne konať. (odst. 3 čl. 12 Dohovoru)
3. Štáty majú povinnosť **poskytovať záruky bezpečia**, aby predišli zneužívaniu a zaistili, že opatrenia týkajúce sa uplatnenia svojprávnosti zaistujú rešpektovanie práv, vôle a preferencií človeka, sú bez stretu záujmov a neprimeraného vplyvu, sú primerané a prispôsobené situácii človeka, sú použité po najkratšiu možnú dobu a chránia človeka pred zneužívaním a násilím. (odst. 4 čl. 12 Dohovoru)
4. Štáty prijímú všetky vhodné opatrenia, aby **zaistili primeranú úpravu** – prispôsobenie, ktoré ľuďom so zdravotným postihnutím umožní uplatňovať ľudské práva na rovnom základe s ostatnými. (odst. 3 čl. 5 Dohovoru)

Uvedomenie si týchto 4 bodov je dôležité pre systematické uvažovanie o implementácii článku 12.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIT', ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

otvorená
myseľ

Pojem primeraná úprava je definovaný v čl. 2 Dohovoru ako „nutné a primerané zmeny a úpravy, ktoré nepredstavujú neprimerané alebo nadmerné zaťaženie, a ktoré sa konajú, pokiaľ to konkrétny prípad vyžaduje, s cieľom zaručiť osobám so zdravotným postihnutím uplatnenie alebo užívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd“.

otvorené srdce

Nakreslite obrázok
vyjadrujúci vyššie uvedené.

otvorená vôľa

Premyslite ako vyššie uvedené
môže prispieť
k pripravovanej zmene.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIT', ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

otvorená myseľ

Pre uplatnenie svojprávnosti môže primeraná úprava zahŕňať nasledujúce:

- Viac času, jednoduchý jazyk, ľahko zrozumiteľné tlačené materiály.
- Zapojenie podporovateľov do procesu rozhodovania a právneho konania.
- Povinnosť akceptovať mieru nezávislosti pri rozhodovaní a právnom konaní.
- Miera nezávislosti sa môže líšiť (napr. riadenie finančných záležitostí nezávisle bez podpory, nezávislé rozhodovanie v záležitostiach týkajúcich sa zdravia).

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

DYNAMIKA VNÍMANIA DOHOVORU

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

Divadlo utlačovaných

Vnímanie je zložené z dvoch aktivít

Prvá je púť do zákutia systému a zber zásadných postrehov, zásadných vecí, ktoré počujeme a vidíme z periférie, zo vzdialených kútov systému.

Tým získame lepšie porozumenie ako sa všetci zúčastnení, hlavne tí, ktorí sú najviac prehliadaní a o ktorých toho vieme najmenej, cítia v súčasnej situácii.

Druhou je spoločný návrat celej skupiny vnímajúc zmysel. Vnímajúc zmysel vychádza z mnoho postrehov, zlatých zrníek vhľadu, s ktorým sa ľudia vracajú.

Pre druhú aktivitu, vnímanie zmyslu, používame najčastejšie divadlo utlačovaných.

Prečo?

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIT', ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

DYNAMIKA VNÍMANIA DOHOVORU

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

Po prvé: je to rýchle.

Umožňuje nám to doceliť požadované v krátkom čase, čo sa cení hlavne keď pracujeme pod časovým a finančným tlakom.

Po druhé: ide to do hĺbky

K jadru, k pointe situácie sa dostávame skutočne rýchlo. Nielen odkrývaním intelektuálnej stránky otvorenej mysle, ale tiež priblížením sa a vynorením na emocionálnej úrovni, na ktorej sa účastníci v danej situácii nachádzajú.

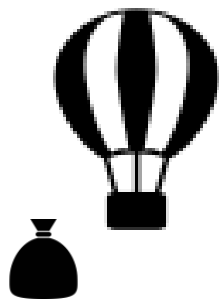
A po tretie: používa sa jazyk, ktorý umožňuje systému vnímať a nahliadať na seba samého. A to je vlastne jadro našej práce zameranej na rozvoj.

Keď sa v mikrosвете systému skutočne podarí, že onen systém nahliadne a bude vnímať seba samého, vytvoria sa podmienky pre posun do inej úrovne uvedomenia, do inej úrovne pripravenosti zavádzať inovácie a nové spoločné postupy, ktoré predtým neboli možné.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIT', ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

**Opustite svoje
staré ja a vydajte
sa do neznáma.**

**Nechať byť:
opustíte svoje staré
ja a s ním všetko,
čo odumiera**

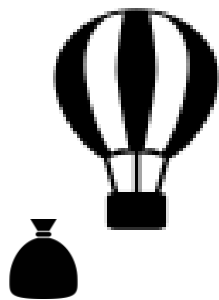
Nechať byť a vydať sa do neznáma. To sú dve strany jednej jedinej mince, kde “nechať byť” znamená odstránenie prekážok a balastu. „Vydať sa do neznáma” znamená nový začiatok. Najväčšou prekážkou v procese “nechať byť” sme my sami, náš vlastný vzdor. Zvládnutie vzdoru je pre “nechať byť” zásadne, ale nenechajte sa zmiesť tým, že sa už raz zvládnutý vzdor bude neustále vracáť, to je prirodzené. Na to, že sa sem tam objaví, buďte pripravení. Poradíte si s ním potom s klúdom, pokorou a sústredením.

Princíp “nechať byť” umlčí pokušenie vynášať verdikty, zvráti váš cynický pohľad na vec, pomôže prekonať strach a tiež opustiť svoje staré ja. Teda tú časť vašej osobnosti, ktorú je čas nechať ísť, aby nové ja získalo priestor. Aby ste ovládli všetky tieto formy vzdoru, je potrebný záväzok žiť pravdivo. Žiť s otvorenou myslou, srdcom a odvahou.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

5

NECHAŤ BYŤ, PUSTIŤ

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená
myseľ

otvorené srdce

otvorená vôľa

Cvičenie: vyskúšajte nasledujúce zamyslenie o 4 krokoch

1. Ktoré situácie a aktivity vo vašom živote a práci sú pre vás najlepším zdrojom energie a inšpirácie?
2. Predstavte si tieto aktivity a situácie ako malé tehličky aj väčšie stavebné bloky vašej budúcnosti. Ako by vyzerala vaša budúcnosť, ktorá bude postavená z týchto materiálov a ladí s vašim potenciálom?
3. Čoho by ste sa museli vzdať, aby ste dokázali začať budovať takúto budúcnosť? Čo z vášho starého ja by ste museli nechať odplávať preč?
4. V prípade, že podstúpите toto riziko, necháte odísť svoje staré ja a váš projekt nového ja zlyhá: čo je to najhoršie, čo sa môže stať, čomu najhoršiemu by ste museli čeliť?

Odvaha pochádza z ochoty “umrieť”, ísť ďalej, na neznáme územie, ktoré sa objaví iba vtedy, ak sa odvážime vykročiť smerom, kde sa nachádza. To je základná esencia vedenia ľudí.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

**Spojiť sa
s budúcnosťou,
ktorá sa prejaví
skrz vás**

V každom z nás sú v skutočnosti dvaja ľudia. Prvý je ten, kým sme sa stali v priebehu doterajšej cesty. Ten druhý je ten, kým sa stávame alebo staneme v budúcnosti. To, kým sa staneme, závisí od našich dnešných rozhodnutí a činov. Tým, kým sa staneme, bude tá najlepšia z možností.

Obe tieto naše “existencie” sú skutočné a vzájomne rezonujú. Naším cieľom by mala byť ich previazanosť, vzájomná komunikácia a načúvanie oboma smermi. Tento proces môžeme prirovnať k semienku rastliny, ktoré klíči.

Rovnako ako semienko potrebuje úrodné miesto a láskyplnú pozornosť k tomu, aby vyklíčilo (minulosť), potrebuje úrodné miesto a láskyplnú pozornosť k tomu, aby sa vyvinulo do svojej najlepšej možnej podoby (budúcnosť).

A čo bude našou úlohou vzhľadom k tomuto podobenstvu? Nájsť si takéto miestečko a podmienky v každodennom živote.

A čomu je treba venovať pozornosť? Hlbším spoločenským súvislostiam (minulosť), z ktorých vzišiel aktuálny stav (prítomnosť).

Vyskúšajte niektoré z 3 nasledujúcich cvičení.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

6

NECHAŤ PRÍST'

(VEDOMÉ STÍŠENIE : VYBERTE SI CVIČENIE, KTORÉ VÁM POMÔŽE SPOJIŤ SA S VAŠÍM VNÚTORNÝM JA)

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená
myseľ

otvorené srdce

otvorená vôľa

Ranné cvičenie (10–30 min)

- Pokúste sa vstať skoro, skôr než ostatní členovia domácnosti, chodte na tiché miesto, ktoré máte radi (ideálne by bolo miesto v prírode, ale nemusí byť) a pokúste sa spojiť so svojim vnútorným ja a otvoriť svoju myseľ i srdce.
- Použite k tomu postup, o ktorom viete, že funguje. Môže to byť meditácia, modlitba alebo obyčajné ticho a sústredenie.
- Uvedomte si, čo vás priviedlo na miesto v živote, kde sa práve nachádzate. Kto je vaše ja? Aké je vaše poslanie a čo ste doteraz vytvorili?
- Prijmite záväzok voči svojim plánom. Zamerajte sa na výsledky, ktoré chcete dosiahnuť
- Zamerajte sa na dnešný deň - čo by ste radi uskutočnili alebo dokončili?
- Poďakujte za možnosť žiť svoj život. Prejavte vo svojej mysli empatiu ľuďom, ktorí nemali to šťastie ako máte vy. Popremýšľajte o zodpovednosti, ktorú máte k týmto ľuďom, ku všetkým ostatným, k prírode i svojmu okoliu. O zodpovednosti, ktorú ste získali z titulu svojho šťastia.
- Poproste o podporu a pomoc, ktorá vás ochráni na vašej ceste a nedovolí vám ju stratiť alebo z nej zísť. Je to vaša cesta vpred a vy ste jediný, kto ju môže objaviť. Zmyslom tejto cesty je dar, ktorý odovzdáte svetu formou svojho najlepšieho ja. A nemusíte to zvládnuť sami. Môžete poprosiť o pomoc.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

NECHAŤ PRÍSŤ

(DRŽTE SA SVOJEJ CESTY. ROBTE TO, ČO MÁTE RADI, MAJTE RADI TO, ČO ROBÍTE.)

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená
myseľ

otvorené srdce

otvorená vôľa

Aby ste využili svoj tvorivý potenciál, musíte sa vydať na cestu. Sledujte na nej svoje pocity, intuíciu a šťastie, nasledujte formujúcu sa budúcnosť. Na svojej ceste k tvorivosti možno pozorovať tri stupne: Po prvé: nič zásadného sa nedeje. Po druhé: nuda a čakanie. Po tretie: objav a rozvoj vnútorného impulzu. Ako ale dosiahnuť tohoto postupu, keď je človek zviazaný tesným systémom povinností, kontrol, trestov a odmien? S človekom je to rovnaké ako s firmou. Nastavenie prehnanej korporátnej motivácie a systému odmien je skôr kontraproduktívna - tvorí totiž nezdravé prostredie založené na súťaživosti a honbou za ziskom, nie prostredie, ktoré umožňuje robiť správne veci a správne rozhodnutia len kvôli tomu, že je to tak správne. Ide teda o to, vytvoriť takéto podmienky, aby mohli ľudia robiť to, čo majú radi a mali radi, čo robia. Oba hľadiská sú dôležité. Majte radi, čo robíte, robte, čo máte radi, buďte vďační za život, ktorý žijete, a budete unesení tým, čo za to dostanete späť.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

NECHAŤ PRÍŠŤ

(VYTVOŘTE SI KRUHY, V KTORÝCH SA BUDETE VZÁJOMNE DRŽAŤ A PODPOROVAŤ)

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená
myseľ

otvorené srdce

otvorená vôľa

Okolo nás dochádza k nenápadnej zmene, ktorá sa prejavuje v rôznych podobách a je obsiahnutá v činoch. Tieto činy vychádzajú zo zámeru vytvoriť bezpečný spoločenský priestor, v ktorom sa ľudia podporujú navzájom v hľadaní zmyslu a posunu svojho života a práce, ktorú vykonávajú.

Uprostred chaosu a rozpadu musíme posilňovať schopnosť zostať kľudný a rozoznávať smer cesty, aj keď sa zdá práve nesprávne definovaná a krehká. Vytvoriť si schopnosť konať v prázdnote súčasnej chvíle, rozoznávať smer a robiť ďalšie kroky v situácii, keď sa staré poriadky rozpadli a nové ešte nevznikli, je možno v súčasnosti najdôležitejšia schopnosť pri smerovaní svojej práce a života.

Vid'. Príručka dobrých a nádejných praktických postupov

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

6

NECHAŤ PRÍŠŤ

(VYTVOŘTE SI KRUHY, V KTORÝCH SA BUDETE VZÁJOMNE DRŽAŤ A PODPOROVAŤ)

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená
myseľ

otvorené srdce

otvorená vôľa

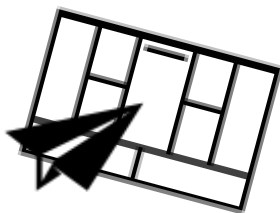
Tento proces môžeme prirovnať ku klíčiacemu semienku rastliny. Rovnako ako potrebuje semienko úrodné miesto a láskyplnú pozornosť k tomu, aby vyklíčilo (minulosť), potrebuje úrodné miesto a láskyplnú pozornosť k tomu, aby sa vyvinulo do svojej najlepšej možnej podoby (budúcnosť). A čo bude našou úlohou vzhľadom k tomuto príkladu? Nájsť si také miesta a podmienky v každodennom živote A čomu je treba venovať pozornosť? Hlbším spoločenským súvislostiam (minulosť), z ktorých vzišiel aktuálny stav (prítomnosť).

Vyskúšajte niektoré z troch nasledujúcich cvičení.

1. Vedomé stíšenie: vyberte si techniku, ktorá vám pomôže spojiť sa s vaším vnútorným ja.
2. Nasledujte svoju cestu. Robte, čo milujete, a milujte, čo robíte.
3. Kruhy blízkych: vytvorte kruhy, v ktorých sa budete vzájomne držať a podporovať sa.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

MIKROKOZMOS

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

Kde v realite
súčasnosti
nájdete
klíčiace
semienka
budúcnosti?

Trojdenný tréningový program pracuje s metodikou, ktorá každému z účastníkov ponúkne nielen nové myšlienky a znalosti, ale aj hlbokú zmenu chovania a premenu plánov na skutočnosť. A to tým, že budúcnosť - váš mikrokozmos, ktorú chcete vytvoriť, najskôr načrtne a potom ďalej upresňuje na základe odozvy od ostatných účastníkov programu.

Všetky takéto náčrty mikrokozmov je nutné podporovať, chrániť, starať sa o ne a rozvíjať. Z biológie vieme, čo sa stane, keď niečo nové nie je okolitým prostredím prijaté priateľsky. Imunita prostredia tento nový prvok zničí v obave z niečoho nového, neznámeho, čo tam nepatrí a čo by mohlo ohroziť doterajšie istoty.

A prečo? Pretože nové je iné! A to je dôvod, prečo sa embryo vyvíja v maternici, prečo všetko nové potrebuje ochranu. Aby mohlo vyrásť v chránených podmienkach.

Nepotrebuje okolo seba robiť veľké divadlo, ani zaujať anonymné davy. Stačí vám začať kludne, skromne, so skutočnými ľuďmi a ich skutočnými problémami. S ich mikrokozmi.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

AKO PRACOVAŤ S KREATÍVNÝM NAPÄTÍM

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená
myseľ

otvorené srdce

otvorená vôľa

V počiatočnej fáze vyzerá kreatívny proces ako meditácia v troch krokoch.

Najprv si formulujte, čo chcete vytvoriť, čo je cieľom vášho tvorenia.

V druhej fáze porovnajte tento chcený cieľ s existujúcim stavom a v tretej pozorujte, aký kreatívny potenciál či napätie sa medzi nimi tvorí v priebehu porovnávaní.

Pokiaľ je vaše kreatívne snaženie nasmerované na tvorbu alebo zmenu životnej cesty, potom ľahko prispôbte postup týmto spôsobom: najprv si predstavte svoju ideálnu budúcnosť

Potom ju porovnajte so súčasnosťou a zamerajte sa na to, kde v súčasnosti možno nájsť semienka klíčiacej budúcnosti. Výsledkom tohoto porovnania by mali byť náznaky ciest a smerov, nápady a isté vzrušenie z toho, čo ste vymysleli.

Pracujte s tým, predstavujte si, ako sa tie nápady stávajú skutočnosťou - ako tie klíčiace semienka rastú.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIT', ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

STANOVENIE PRIORÍT A ČASOVÉHO PLÁNU

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

otvorená
myseľ

otvorené srdce

otvorená vôľa

Aké je moje najzásadnejšie životné poslanie? Aké podmienky môžem vytvoriť na to, aby som mohol toto životné poslanie naplniť a slúžiť mu?

A ako môžem zorganizovať svoj čas tak, aby som sa mohol venovať tomu, čo stojí za to - miesto toho, aby som strácal čas tým, čo za to nestojí?

Nasledujúce cvičenie je zamerané na to, aby ste v horizonte dní, týždňov a rokov pracovali s časom čo najefektívnejšie. Začnite hneď ráno tým, že si formulujete jednu alebo dve najdôležitejšie povinnosti dňa.

Naplánujte si, ako presne využijete najproduktívnejšiu časť dňa a ktorým dôležitým aktivitám túto časť dňa venujete. A viete vlastne, ktorá časť dňa to je? Pomôcka, ktorá by vám v tomto mohla pomôcť, je fakt, že energia nasleduje pozornosť. To znamená, že najväčšiu paru máme v činnostiach, ktorým vedome venujeme pozornosť.

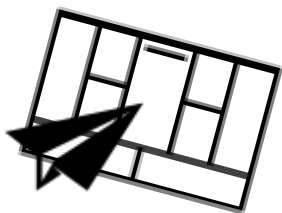
Na druhej strane sa však musíme venovať aj tomu, čo si nevšímame, čo ignorujeme a čo prípadne znesie odklad. V dobe komunikačných technológií a neustálej komunikácie si v záujme funkčného "time managementu" musíme pripustiť, že nie je reálne okamžite reagovať na všetky podnety a dotazy.

Aby sme neuviazli v zajatí reaktívneho vzoru chovania.

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIŤ, ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

7

NÁSTROJ / PLÁTNO

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

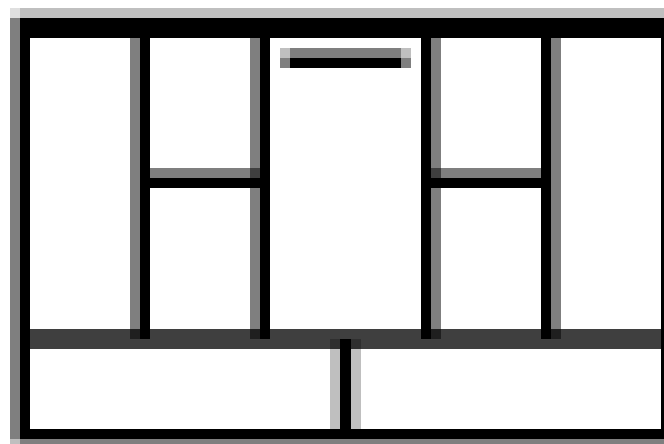
otvorená
myseľ

Otvorené srdce

Otvorená vôľa

7 JEDNODUCHÝCH KROKOV A ČINOV, KTORÉ MÔŽETE UROBIT', ABY STE DOSIAHLI ŽIADÚCI DOPAD

2. AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

IDEA 12

Společné vzdělávání
o článku 12

NIET POCHÝB, ŽE PRE DOBRO VECI POTREBUJEME MAŤ NA TOMTO
ŠKOLENÍ ČO NAJRÔZNEJŠÍCH ZAJINTERESOVANÝCH ÚČASTNÍKOV.

Inkluzívny priestor pre vzdelávanie je také prostredie, kde sa stretávajú ľudia s rôznymi vzdelávacími nárokmi - a vôbec pritom nemusí ísť o ľudí s postihnutím.

ĽUDIA S RÔZNYMI POTREBAMI A SCHOPNOSŤAMI

Zajímavý
účastník je niekto, kto
má záujem na vašom
úspechu

ĽUDIA S POSTIHNUTÍM

ICH RODINY

ÚRADNÍCI, JUSTÍCIA

PRACOVNÍCI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

TVORCOVIA POLITÍK

ŠTUDENTI A ICH VYUČUJÚCICH

A ŠIROKÁ VEREJNOSŤ

Každý tréning je iný a každý účastník na tom ktorom kurzu je iný svojím vlastným spôsobom.

2.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

Nie je nutné, aby sa všetci členovia skupiny naučili to isté a zapojili sa rovnakým spôsobom. Výzvou je cieľ - teda hlboká zmena chovania v súlade s článkom 12, ktorý chceme dosiahnuť aj keď je každý iný a každý inak prispeje.

NÁHRADNÉ ROZHODOVANIE

PODPOROVANÉ ROZHODOVÁNÍ

2. AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

Pozrite sa, čo všetko je treba zobrať do úvahy pri príprave školenia:

- Priestor ako taký: zostavte kruhové sedenie, ktoré je vlúdne, pohostinné a navodzuje atmosféru dôvery. Pri výbere miesta konania uplatnite všetky známe tipy od profesionálov dostatočne priestranná, príjemná a jednoduchá miestnosť, prirodzené svetlo, okná aspoň na dvoch stranách miestnosti...
- Rozvrh: pre zvládnutie celého programu vrátane úvodu pripravte dynamický harmonogram na sedem krokov
- Vzťahy: nezabudnite na osobné privítanie každého člena skupiny ešte pred začiatkom akcie
- Obsah: prídte na akciu dokonale pripravení a vopred si skontrolujte techniku
- Servis: postarajte sa o občerstvenie a pitný režim
- Cieľ akcie: venujte čas objasneniu zmyslu a priebehu akcie. Prečo sme tu, čo chceme dosiahnuť, čo sa snažíme vytvoriť.

Ako môžeme lepšie usporiadať priestor pre inkluzívne vzdelávanie

S využitím týchto pravidiel získate návod na organizáciu akcie inkluzívneho vzdelávania. Inkluzívne znamená, že vaše hodiny budú otvorené všetkým ľuďom bez rozdielu, s rovnakými šancami na vzdelávanie.

Napríklad:

- ľudia s rôznymi potrebami
- ľudia s alebo bez postihnutia alebo s ťažkosťami v učení
- starí alebo mladí ľudia
- cudzinci
- ľudia na rôznych stupňoch vzdelania
- a iní

Každá príležitosť, ktorá dá dokopy rôznych ľudí s cieľom pracovať na spoločnej téme, môže byť inkluzívnym prostredím. Keď hovoríme o inkluzívnom prostredí, myslíme tým, že je dôležité neuvažovať len o akademickej pôde, ale o rôznych typoch akcií:

- školenia
- tímové porady
- skupina ľudí v projektovom riadení
- skupina organizujúca nejakú udalosť alebo event, napríklad konferenciu alebo lokálny festival

2. AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

IDEA 12

Spoločné vzdelávanie
o článku 12

Tento návod je rozdelený do troch častí:

1. PRED KURZOM

Čo by ste mali brať do úvahy pred samotným začiatkom akcie, na čo nezabudnúť

2. V PRIEBEHU KURZU

Čo je dôležité postrážiť v priebehu akcie

3. PO KURZE

Na čo nesmieme zabudnúť po skončení akcie

1. cieľové skupiny

2. miesto konania

3. informácie o príchode na miesto

4. ubytovanie

5. prihlášky

6. asistencia a podpora

7. škoolitelia

8. program

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

CIEĽOVÉ
SKUPINY

Pripravujte a plánujte akciu spolu so zástupcami všetkých cieľových skupín. Oni najlepšie vedia, aké sú ich individuálne potreby a očakávania.

Budete si tak istí tým, že každú z cieľových skupín obsahom svojej akcie skutočne zaujmete.

Cieľovými skupinami myslíme skupiny ľudí, ktoré plánujete pozvať na vašu akciu.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

PRIESTORY

Pri výbere miesta konania akcie zvažte tieto detaily:

Dostupnosť: vyberajte s ohľadom na rôzne druhy postihnutia a s tým súvisiace nároky na dostupnosť miesta - aj v zlom počasí!

Vyberajte miesto dostupné MHD a s dostatkom parkovacích miest blízko vchodu.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

INFORMÁCIE
O PRÍCHODE

Pre účastníkov pripravte balíček zrozumiteľných informácií ako sa najjednoduchšie dostanú na miesto konania.

Pokiaľ sú medzi účastníkmi napr. ľudia so zrakovým postihnutím, potom písané dokumenty musia byť dostupné aj im.

Poskytnite rôzne možnosti vás kontaktovať:

- elektronická pošta (e-mail)
- pošta (poštová adresa)
- telefonický kontakt

Pripravte samotné miesto konania a pomôžte účastníkom miesto nájsť. Použite napríklad znaky, symboly či farby na označenie smeru, budovy i jednotlivých miestností. S označením môžete začať už na zastávke MHD alebo na parkovisku.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

UBYTOVANIE

Nájdite cenovo dostupné a bezbariérové ubytovanie blízko miesta konania akcie a informujte o ňom účastníkov.

Mnoho európskych miest ponúka prehľady bezbariérového ubytovania.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

PRIHLÁŠKA
A POKYNY

1. Oznámenie o konaní akcie a možnosť prihlásiť sa musí byť dostupné univerzálne cez rôzne komunikačné kanály. Využije e-mail, internetovú linku, poštu, médiá i osobný kontakt.
 - Aby sa mohli ľudia na akciu pripraviť, včas zverejnite dôležité informácie: miesto konania, termín, časový harmonogram, poplatky a príplatky, poskytnuté služby.
 - Spíšte potrebné dáta a fakty o účastníkoch, ich individuálnych potrebách a doprovoďte. Tieto informácie si môžete vyžiadať prostredníctvom prihlasovacieho formulára.
2. Texty formulárov musia byť písané jednoduchým a zrozumiteľným spôsobom, musí byť dostupné aj osobám so zrakovým postihnutím.
3. Prihlásiť sa na akciu by malo byť možné telefonicky, osobne, cez e-mail, internet alebo poštou.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

PRIHLÁŠKA
A POKYNY

4. Pred samotným školením, zorganizujte schôdzku pre záujemcov a ponúknite im všetky relevantné informácie. Termín schôdzky by mal byť s dostatočným predstihom pred samotným školením. Pripravte si balíček nasledujúcich informácií:

- ako často bude školení prebiehať, kedy začína, kedy končí
- akú domácu prípravu bude vyžadovať, čo bude školenie obsahovať, ako bude prebiehať
- čo môžu účastníci očakávať, kde a ako budú môcť v praxi využiť to, čo sa na školení naučia
- informujte prítomných o tom, že vaše školení bude inkluzívne a čo to znamená, že sa na ňom zúčastnia ľudia s ťažkosťami v učení, s potrebou alternatívnych výukových metód
- nechajte prítomných, aby kládli otázky a odpovedajte na ne

Tip: zvolte miesto pre túto schôdzku totožné s miestom konania školenia. Uľahčíte tak prítomným rozhodovanie a tiež im umožníte sa s miestom zoznámiť.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

PODPORA
ÚČASTNÍKOV

1. Úlohy a role ľudí, ktorí budú v rámci akcie fungovať ako podpora a doprovod ľuďom s postihnutím, musí byť jasné ešte pred začiatkom akcie.
2. Ti, čo doprovod a podporu potrebujú, ju musia mať počas celého školenia. Preto musíte myslieť na vyššie náklady a z toho vyplývajúce organizačné nároky.
3. Premyslite prirodzenú podporu účastníkov medzi sebou - a to ako súčasť programu školenia, teda ukážku v praxi. Všetci prítomní by si v priebehu školenia mali mať možnosť vyskúšať rolu pomáhajúceho aj rolu toho, komu sa pomáha.
4. Školitelia by sa mali venovať téme vzájomnej pomoci a podpory, ich významu a dôležitosti v skupine. O všetkých rolách je potrebné tiež hovoriť.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

PODPORA
ÚČASTNÍKOV

5. Zvlášť sa venujte účastníkom s ťažkosťami v učení. Školiace materiály im dajte dopredu a poskytnite im potrebnú podporu.
6. Zistite potrebné informácie o individuálnych potrebách účastníkov tak, aby ste sa na ne vy a vaši škoolitelia mohli pripraviť. Je to pre nich dôležité, pretože im to pomôže:
 - prispôbiť kurz individuálnym potrebám účastníkov
 - vybrať a prispôbiť výukové metódy, pomôcky a príklady primerané postihnutiu účastníkov (napr. čítacie zariadenie)
 - pokiaľ napr. má väčšina účastníkov rada zvieratá, môžete v priebehu školenia využiť príbehy zo života zvierat
 - pokiaľ má viac účastníkov podobné postihnutie môžete pozvať lektora s týmto druhom postihnutia a skúsenosťou a koncipovať školenie praktickejšie

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

V
ŠKOLITELIA

1. Umožnite školiteľom, organizátorom, tlmočníkom a všetkým ďalším účastníkom, aby sa pred akciou vzájomne zoznámili.
2. Na pozície školiteľov hľadajte ľudí s reálnou skúsenosťou v danej oblasti, s dobrou schopnosťou tieto skúsenosti zrozumiteľne odovzdať rôznymi spôsobmi a rôznymi metódami.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

ROZVRH

Jednotlivé výukové bloky musia byť krátke!

V rámci dňa ich musí byť primeraný počet!

Nezabudnite na prestávky!

Ľudia s ťažkosťami v učení alebo cudzinci to určite ocenia.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

1. Dvojica školiteľov

2. Pravidlá

3. Jasná a zrozumiteľná reč

4. Dostatok času

5. Spoločné rysy

6. Role v skupine

7. Prehľad

8. Metódy a postupy

9. Tlmočníci a pomôcky

10. Materiály

DVOJICA
v
ŠKOLITEĽOV

Je dôležité pracovať s dvojicami školiteľov, kde jeden z nich je človek s postihnutím, je v tejto oblasti expertom a druh jeho postihnutia súvisí s témou školenia.

Je dôležité, aby lektorská dvojica:

- dobre spolupracovala
- vhodne se doplňovala a lektor s postihnutím mal rovnocennú lektorskú rolu, nebol v roli klienta alebo asistenta školiteľa
- mala školiteľské zručnosti a prešla vopred školením školiteľov

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

PRAVIDLÁ

V záujme príjemnej atmosféry v priebehu školenia si stanovte pravidlá fungovania v skupine, ktorá si všetci odsúhlasia.

Opatrní buďte pred hlasom väčšiny - situáciou, keď by sa väčšina účastníkov prikláňala napr. k rýchlejšiemu tempu školenia a postavila by tak pomalšiu menšinu pred problém. To by sa nemalo stať. Nikdy nezabudnite brať zreteľ na odlišné nároky a ich možnosti zvládnuť danú tému.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

JASNÝ A
ZROZUMITEĽNÝ
JAZYK

Hovorte vždy zrozumiteľne a jasne.

- Môžete používať odborné výrazy, ale nezabudnite ich vysvetliť Účastníci sa vďaka tomu naučia nové slová.
- Povzbudte účastníkov akcie, aby tiež používali jasnú a zrozumiteľnú reč.
- Dajte pozor, aby sa s každým účastníkom akcie jednalo rovnocenne a s úctou. Nehovorte s ľuďmi s postihnutím ako s deťmi. Skúste citlivo vypozerovať, ako rýchle s jednotlivými účastníkmi hovoriť a koľko času potrebujú na porozumenie toho, čo hovoríte a prípravu odpovede.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

DOSTATOK
ČASU

Ponúknite dostatok času:

- asistentom, aby stihli tlmočiť a prebrať témy s človekom, ktorému poskytujú podporu, človek s postihnutím je účastníkom kurzu
- účastníkom, ktorí potrebujú viac času na porozumenie
- pripravte cvičenie pre tých, ktorí porozumejú rýchlejšie, čas môžu využiť na praktické cvičenie

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

SPOLOČNÉ
CHARAKTERISTIKY

Sústredte sa na to, čo majú účastníci akcie spoločné. Nie na to, v čom sú odlišní. Vytvoríte tým podmienky na spoluprácu a inkluzívnu atmosféru.

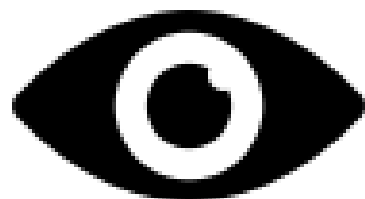
AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

ROLE V SKUPINE

Pokúste sa dať každému z účastníkov rolu v tíme, pokiaľ o to stojí. Zadané role možno tiež rôzne meniť. Niektorí môžu sledovať čas, iní osviežiť program vtipom, ďalší kontrolovať správnosť napísaného textu.

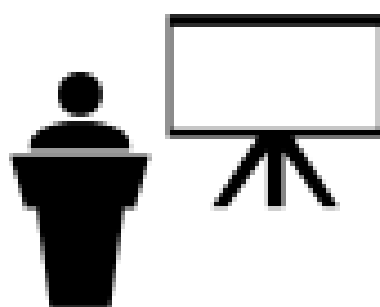
AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

ČASOVÝ
PLÁN

- Na viditeľné a prístupné miesto umiestnite rozvrh akcie s jasne označenými prestávkami.
- Vždy, keď uzavriete jeden z bodov programu, vyznačte ho v rozvrhu ako splnený. Účastníci sa vďaka tomu lepšie orientujú v tom, čo už zvládli a čo je ešte pred nimi.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

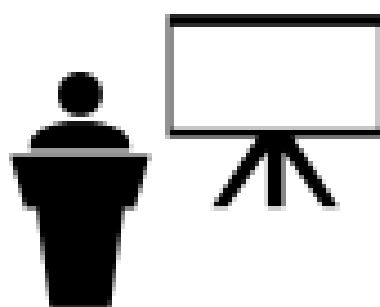

METÓDY A INŠTRUKCIE

Pracujte s princípom dvoch zmyslov. To znamená, že každá z aktivít bude zamestnávať minimálne dva zmysly. Zrak, sluch, chuť alebo hmat. Keď napríklad píšete niečo na flip chart, zároveň to nahlas čítajte, zamestnáte tým pádom sluch i zrak. Výber zmyslov prispôbajte možnostiam účastníkov.

- pracujte s rôznymi metódami tak, aby ste oslovili všetkých zúčastnených a ich spôsob učenia sa. Rešpektujte individuálne potreby každého účastníka. Niektorí napríklad nemajú rád prácu v skupine a preferujú samostatnú prácu, iní sa necítia dobre v roli rečníka pred ostatnými a pre prácu im lepšie vyhovujú menšie skupiny.
- pri výbere metód preferujte také, s ktorými máte skúsenosti a ktoré vám vyhovujú, nekopírujte metódy niekoho iného
- používajte rôzne druhy médií, filmy, obrázky i audio nahrávky

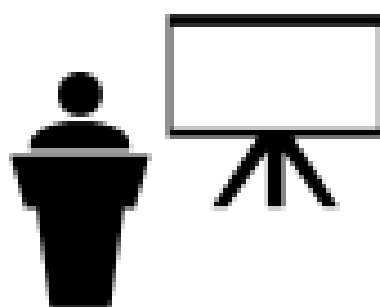
AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

METÓDY A INŠTRUKCIE

- Pri každej zmene postupu si overte, či každý účastník pochopil jej zmysel. Napr. keď dôjde k presunu do inej miestnosti kvôli práci v skupinách. Ľudia citliví na zmeny by im mali byť vystavovaní čo najmenej.
- Prispôbte študijné materiály rôznym potrebám a schopnostiam účastníkov. Použite text vo formáte ľahkého čítania a ilustračné obrázky pre ľudí s ťažkosťami v učení. Nepoužívajte obrázky pre ľudí so zrakovým postihnutím. Dávajte jasné inštrukcie ľuďom s autizmom.
- Urobte maximum pre vytvorenie atmosféry dôvery. Atmosféru na akcii uvoľníte napríklad rozprávaním príbehov, alebo vyzdvihnutím silných stránok účastníkov. Používajte humor a berte veci s nadhľadom
- Podporte účastníkov, aby dianie prijímali s otvorenou myslou, s otvoreným srdcom a s otvorenou vôľou.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

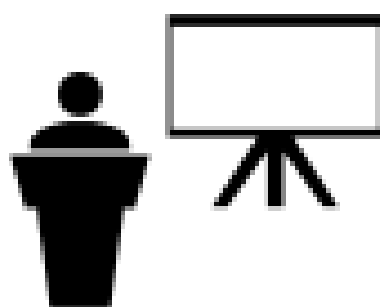
METÓDY A INŠTRUKCIE

Vzťahujte témy školenia ku každodennému životu účastníkov a ich problémom.

- témy školenia zamerajte na účastníkov školenia, buďte tak adresní, ako je to len možné
- vysvetlite, v čom spočíva každá metóda, to ktoré cvičenie a ako je využiteľné v praxi
- používajte príklady zo života
- po každom cvičení ho zhrňte, zopakujte jeho kľúčové body verbálne a vizuálne. Zhrnutie môže urobiť napr. asistent, jeden z účastníkov alebo organizátor. Kto bude mať túto funkciu, musí byť jasné vopred.

Menej je niekedy viac tu platí dvojnásobne. Miesto toho, aby si účastníci vyskúšali mnoho metód bez šance porozumieť jedinej, je lepšie prebrať ich menej a dôkladne. Je preto lepšie poskytnúť menšie porcie informácií a ponechať radšej priestor pre diskusiu, do ktorej sa môže každý zapojiť. Menej bodov programu dá tiež väčšiu voľnosť školiteľom a priestor pre spontánnosť a reakciu na podnety od účastníkov.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

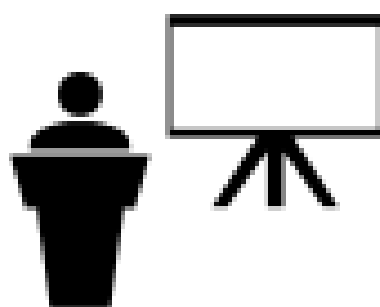

METÓDY A INŠTRUKCIE

Dajte účastníkom príležitosť hovoriť o tom, čo sa naučili - i v menších skupinách alebo vo dvojiciach. Umožnite, aby účastníci mohli vysloviť pripomienky a názory s inými skupinami. Skupiny môžu prezentovať svoje poznámky a spísať ich na flipchart. Každý sa môže pozrieť na názory ostatných, ale nemusí sám prezentovať pred ostatnými.

- Dajte účastníkom príležitosť vyjadriť sa, rešpektujte ich názor a oceňte ho.
- Pracujte so znalosťami, ktoré skupina má. Skupina vie vždy viac než jednotlivec a spoločne môžu vymyslieť nečakané riešenia.
- Kontrolujte si priebežne, či účastníci rozumejú obsahu školenia a či držia krok. Nepostačí otázka: Je všetko jasné? Niektorí ľudia sa boja priznať, že majú problém niečo pochopiť.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

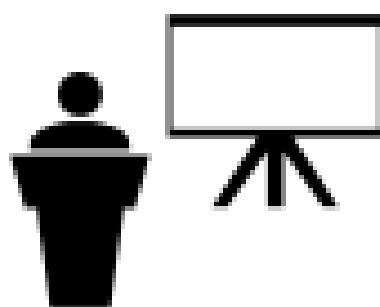

METÓDY A INŠTRUKCIE

Na úvod školenia môžete zaradiť cvičenie “Košík otázok”. Pomôže vám zistiť, či alebo aké znalosti majú účastníci o téme kurzu.

Pripravte kartičky s otázkami o téme školenia. Každý z účastníkov si vyberie jednu kartičku a popremýšľa nad odpoveďou - buď samostatne alebo s podporou skupiny.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

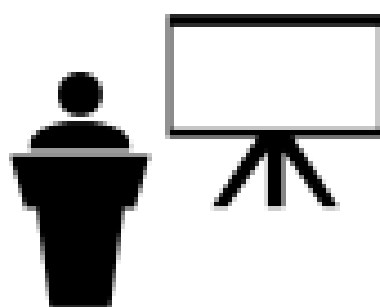
METÓDY
A INŠTRUKCIE

Nielen pre opakovanie, pripomenutie a vizualizáciu obsahu školenia, ale aj pre overenie toho, čo sa účastníci naučili, môžete využiť nasledujúce cvičenie. A to buď v skupine alebo jednotlivo:

myšlienková mapa
brainstorming
nástenka
kvíz
cvičenie ISLE

Ďalšie metódy:
rozprávania príbehov
metóda Go for a knowledge

JAK LÉPE ORGANIZOVAT VZDĚLÁVÁNÍ, ABY BYLO VÍCE INKLUZIVNÍ?

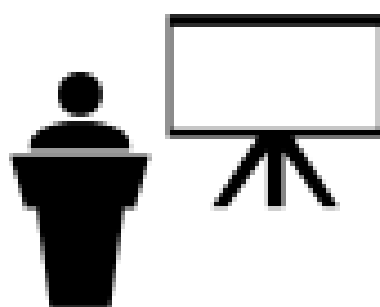
METÓDY V INŠTRUKCIE

Použite momenty prekvapenia, otvárajú ľuďom myseľ, prepojujú ich na inej úrovni než len diskusie. Napríklad na kurz Plánovania zameraného na človeka v Španielsku priniesol lektor králika a chvíľami ho nechal volne behať. Účastníci mali dobrú náladu a podelili sa o svoje osobné skúsenosti.

Dajte pozor, aby ľudia s rýchlejším tempom dostávali doplnkové cvičenia a nenudili sa.

- zadajte prácu v skupinách a nechajte ich veci vysvetliť
- dávajte doplnkové otázky a úlohy
- dajte im príležitosť naučiť sa niečo nové, napr. sociálne zručnosti a trpezlivosť

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

METÓDY
A INŠTRUKCIE

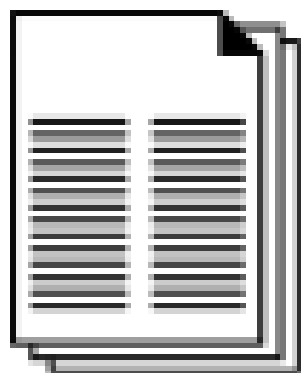
- Myslite na to, že učenie je vždy proces, v ktorom účastník kurzu získava vlastnú skúsenosť a príležitosť meniť sa. Niekdy tiež možnosť zmeniť svoje názory. Učenie sa nemá byť absorpciou určitého objemu učiva. Podelte sa o túto skutočnosť s účastníkmi a hovorte o tom s nimi.
- Ešte pred koncom školenia si pozorne pohovorte o pláne na budúce stretnutie i o domácej príprave naň, nechajte si na diskusiu o tom dostatok času.
- Vyfoťte zápisy, náčrty, schémy vytvorené v rámci kurzu.
- Dejte účastníkovi príležitosť dať vám spätnú väzbu. S časom na spätnú väzbu počítajte už pri plánovaní programu školenia.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

- Zaistite tlmočníka do znakovkej reči, prípadne ďalšie pomôcky pre sluchovo postihnutých účastníkov.
- Pripravte šikovné kartičky, ktorými si účastníci privolajú vašu pozornosť
- Napríklad pripravte kartičky, ktoré vyzerajú ako semafor a tie hneď na začiatku ponúknite účastníkom, že ich môžu používať na prípadné spomalenie alebo zrýchlenie tempa. Zelená znamená “stíham a rozumiem”, oranžová “prosím spomaliť alebo zopakovať” a červená “nerozumiem alebo potrebujem sa na niečo opýtať”.
- Ďalej môžete použiť akúkoľvek pomôcku, ktorú drží v ruke ten, kto má práve slovo. Pomôcka potom putuje od jedného účastníka k ďalšiemu.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

TLAČENÉ
MATERIÁLY

Pripravte prehľadné materiály

- Zoradíte strany a vložte ich do zložiek.
- Urobte čitateľné a kvalitné kópie.
- Urobte dostatočný počet kópií, aby sa dostalo pre každého účastníka.
- Pripravte materiály s ohľadom na druh postihnutia účastníkov.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

Po skončení akcie nezabudnite na nasledovné:

- Vyfoťte zápisy, náčrty, schémy vytvorené v rámci kurzu a dajte ich každému vo forme, ktorá mu vyhovuje.
- Vyžiadajte si spätnú väzbu, dajte im k dispozícii vytlačený dotazník v prístupnej forme. Získate vďaka tomu cenné informácie pre vylepšenie svojich budúcich školení.
- Podporte každého účastníka. Zoznámte ich s ostatnými, prepojte ich tak, aby si mohli navzájom porovnať poznámky alebo sa spolu učiť. Môžete im zaistiť priestor pre spoločné učenie sa.
- Zariadte, aby každý z účastníkov dostal potvrdenie o absolvovaní kurzu. Sú dôležité ako pre samotných účastníkov, tak aj pre ich zamestnávateľov. Pokiaľ niekto absolvoval iba časť školenia, vyznačte to na potvrdení, mal by ho ale obdržať.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

OSNOVA KURZU

Vytvorte osnovu kurzu s využitím poznámok na samolepiacich papierkoch a obsahu kurzu, ako štruktúru použite napr. stavebné bloky postupu Event Canvas.

VIDEO

Na konci každej časti školenia a po jeho ukončení požiadajte účastníkov, aby zaznamenané popísali na kameru. Podporíte tak ostatných a hlavne zaznamenáte, čo bolo povedané.

VIZUALIZÁCIA

Pretvorte text napísaný na samolepiacich papierkoch pomocou techník grafickej facilitácie na kreslenú schému. Zapojenie ostatných je omnoho jednoduchšie, keď majú vizuálne vodítko.

DIGITÁLNA VERZIA

Šírte digitálnu verziu príbehu školenia s ostatnými a poprosťte ich, aby ju šírili ďalej.

AKO LEPŠIE ORGANIZOVAŤ VZDELÁVANIE, ABY BOLO VIAC INKLUZÍVNE?

open mind

otvorená myseľ

open heart

otvorené srdce

open will

otvorená vôľa